

A közigazgatási hatósági eljárásokban fizetendő illeték megfizetésének szabályai

A cikk arra törekszik, hogy összefoglalót adjon az illetéktörvényben és az eljárási illetékek megfizetésének rendjéről, ellenőrzéséről rendelkező egyéb jogszabályokban megjelenő szabályokról, elősegítve a számos előírás közötti eligazodást.

I. Az eljárási illetékekre vonatkozó általános szabályok

A közigazgatási hatósági eljárás igénybevételéért az illetéktörvényben meghatározott illetéket, vagy külön jogszabályban megállapított igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. Jogszabály előírhatja, hogy az illetéken felül igazgatási szolgáltatási pótdíj is terheli az eljárás kezdeményezőjét, ha az eljárást az ügyfél kérelmére hatósági szolgáltatásként folytatják le, például soron kívüli, vagy azonnali eljárás keretében.

Az illetéktörvény eljárási illetékekre vonatkozó rendelkezéseit **mindenkire**, természetes és jogi személyekre egyaránt alkalmazni kell.

Az illetékkötelezettség az **eljárás kezdeményezésekor keletkezik**, és az fizeti, aki az eljárás megindítását kéri. Aki **illetékmentességre** nem jogosult, költségmentességet nem kapott és e kötelezettségének az eljáró hatóság felhívását követően sem tesz eleget, a hatóság által kiállított útlelet alapján, az állami adóhatóság által kibocsátott fizetési meghagyás alapján köteles a meg nem fizetett illeték és a szankcióként kiszabásra kerülő mulasztási bírság megfizetésére. A **mulasztási bírság** összege a 2013. január 1-e után az állami adóhatóság tudomására jutott ügyekben a megfizetni elmulasztott illeték 100 %-áig terjedhet, de nem lehet kevesebb 5.000 Ft-nál és nem lehet több 100.000 Ft-nál.

Az **illetékkötelezettség akkor is fennáll**, ha a hatóság a kérelmet elutasítja, vagy az eljárást megszünteti, vagy az eljárást egyezséget jóváhagyó határozattal zárja le. A 2013-ban indított eljárások esetében kivételt képeznek azok az esetek, vagyis nem kell megfizetni az illetéket, amikor az elutasításra érdemi vizsgálat nélkül, az eljárás megszüntetésére, az illeték megfizetésének elmulasztása, vagy azért kerül sor, mert a kérelmet érdemi vizsgálat

nélkül el kellett volna utasítani. Ha **több ügyfél ügyében** indul az eljárás, az eljárás kezdeményezői egyetemlegesen kötelesek az illeték megfizetésére (a fizetési kötelezettség elmulasztása esetén bármelyik ügyféltől követelhető az illeték), kivéve, ha a hatóság minden félre nézve külön döntést hoz. Ha az eljárás jellege kizárja, hogy minden ügyfél ügyében külön határozat keletkezzen, annyi illetéket kell fizetni, mintha egy ügyfél ügyében folyna az eljárás.

Ha **egy beadványban több kérelmet** terjesztenek elő, kérelmenként kell az illetéket megfizetni. Ha **ugyanazon ügyben kérelemre új eljárás** indul, az illetéket ismét meg kell fizetni.

II. Illetékmentesség

Egyes eljárások kezdeményezéséért, mint például az alkotmányos jogok érvényesítése (választás, népszavazás), valamint amelyek illetékmentességéhez méltányos érdek fűződik (például gyermek születésének anyakönyvezése, gyámhatóság előtti eljárások) nem kell illetéket fizetni. A költségmentességben részesült személy illeték fizetésére sem kötelezhető. A törvény az eljárás kezdeményezőjét teljes, vagy feltételes személyes mentességben részesítheti. Teljes személyes mentességre jogosult például a Magyar Állam, a helyi önkormányzat, feltételesen mentes többek között a társadalmi szervezet, az egyház, az alapítvány. A feltételesen mentes szervezetet az illetékmentesség csak abban az esetben illeti meg, ha az eljárás megindítását megelőző adóévben vállalkozási tevékenységből származó jövedelme után társasági adófizetési, költségvetési szerv esetén eredménye után költségvetési befizetési kötelezettsége nem keletkezett. A feltétel fennállásáról a szervezetnek nyilatkozni kell. Ha a nyilatkozat megtételére az adóévet követő 150. nap előtt kerül sor, a szervezet arról nyilatkozik, hogy várhatóan nem keletkezik adófizetési kötelezettsége. Ha a feltétel mégsem teljesül, a szervezetnek az adóévet követő 180. napig még lehetősége van az eljáró hatóság felé jelezni és az illetéket adóbírság megállapítása nélkül megfizetni.

III. Az illeték mértéke

Az egyes közigazgatási eljárások illeték mértékéről az illetéktörvény melléklete rendelkezik. Ha a melléklet nem tartalmaz a speciális eljárásra illetékmértéket az általános mérték az irányadó. Az első fokú eljárás általános mértéke 3.000 Ft. A fellebbezési eljárás és az adózás rendjéről szóló törvény szerinti felügyeleti intézkedés iránti kérelem általános mértéke, ha az eljárás tárgyának értéke pénzben megállapítható (például a megállapított adó összege), a fellebbezéssel érintett, vagy vitatott összeg minden megkezdett 10.000 Ft-ján után 400 Ft, de legalább 5.000 Ft és legfeljebb 500.000 Ft. Ha az eljárás tárgyának értéke pénzben nem állapítható meg, 5.000 Ft illetéket kell fizetni. Végzés ellen 3.000 Ft a fizetendő illeték összege. A 2013. január 1-e után indított eljárásokban - ha a végzés önállóan nem, csak az ügy érdemét eldöntő határozatban támadható meg - csak a határozat elleni fellebbezés illetékét kell megfizetni. **2013. január 1-e után magán-személy** (egyéni vállalkozó is) által kezdeményezett fizetés-könnyítésre, adómérséklésre irányuló eljárás után illetéket **fizetni nem kell**. Gazdálkodó szervezetekre nem vonatkozik az új előírás, az általuk kezdeményezett eljárások illetéke 10.000 Ft. Fellebbezés esetén az általános szabályok érvényesülnek azzal a különbséggel, hogy a fellebbezési illeték legkisebb összege, valamint ha az eljárás tárgyának értéke pénzben nem állapítható meg, 15.000 Ft.

IV. Az illeték megfizetésének lehetőségei

Az illetéktörvény többféle módot is biztosít, de azt is előírhatja, hogy egyes eljárási típusok illetékét csak a törvényben meghatározott módon lehet megfizetni.

IV/1. Az illeték illetékbélyegben történő megfizetése

Ha az illetéktörvény nem határoz meg kötelező fizetési módot a fizetési kötelezettség illetékbélyegben is teljesíthető. Az ügyindító iratra (kérelemre) kell felragasztani, és kifogástalan állapotban kell lennie. Az eljáró hatóság felülbélyegzéssel értéktelenít. Ha a bélyeg olyan mértékben csonka, hogy a korábbi felhasználás nem zárható ki, vagy elválasztott részeiből illesztették össze, az illetéket nem lehet megfizetettnek tekinteni és sem visszatérítését, sem beszámítását nem lehet kérni.

IV/2. Elektronikus úton kezdeményezett eljárás illetékének megfizetése

Az elektronikus úton kezdeményezhető eljárásokkal kapcsolatban felmerült eljárási illetéket a Magyar Államkincstár 10032000-01012107. számú Eljárási illetékbevételi számlájára kell átutalási megbízás útján megfizetni. Kivételet képeznek az adóhatóságoknál indított illetékköteles eljárások, mivel ezekben az esetekben az adóhatóság illetékbevételi számlája javára történhet a befizetés. Az illeték megfizethető az eljárás kezdeményezése előtt és után is. Az eljárás megindítását megelőzően készpénzátutalási megbízás útján, vagy az eljárás megindítása után az eljáró hatóság által rendelkezésre bocsátott ügyiratszámra hivatkozással átutalási megbízás felhasználásával. Ha az illetéket az eljárás megindítása előtt nem fizetik meg, a közigazgatási szerv által közölt ügyazonosító megismerését követő munkanapon kell teljesíteni. Az eljáró hatóság ellenőrzi az illeték megfizetését, megkeresi a Magyar Államkincstárt a pénzügyi elszámolás tényleges megtörténtének visszaigazolása érdekében. Ha az illetéket nem, vagy nem teljes mértékben fizetik meg, az ügyfelet – elektronikus úton – fel kell hívni az illeték 8 napon belüli megfizetésére és a mulasztás jogkövetkezményeire. Ha az ügyfél 8 napon belül a teljesítést nem igazolja, lelet felvételével kell az (eljáró hatóság székhelye, vagy a fizetésre kötelezett lakóhelye, székhelye szerinti) állami adóhatóságot értesíteni az illetékhiányról.

IV/3. A fővárosi és megyei kormányhivatalok (fővárosi kerületi) járási hivatalainál kezdeményezett eljárások illetékfizetési lehetőségei

A 2013. januárjától működő járási hivatalok előtt nem elektronikus úton kezdeményezett eljárás illetékét az eljárás megindítását megelőzően készpénz-átutalási megbízás útján, vagy, ha a járási hivatalban kialakították, az eljárás megindításával egyidejűleg bankkártyával, illetve a házipénztárba készpénzzel kell megfizetni. Az említett valamennyi fizetési mód esetén a Magyar Államkincstár előzőekben említett eljárási illeték-bevételi számlája javára történik az illeték megfizetése. Készpénz-átutalási megbízás esetén a feladóvevényt, bankkártyával történt illetékfizetés esetén a befizetést igazoló bizonylatot, házipénztárba történt befizetés esetén a bevételi pénztárbizonylatot kell a kérelemhez csatolni.

A készpénz-átutalási megbízás adatai alapján a járási hivatal a Magyar Államkincstárt megkeresi a befizetés pénzügyi elszámolásának visszaigazolása érdekében. Ha a megfizetés nem, vagy csak részben történt meg, esetleg más szervtől ugyanarra az azonosítóra már érkezett megkeresés, a járási hivatal haladéktalanul felhívja az ügyfelet az illeték – közléstől számított – 8 napon belüli pótlására és a mulasztás jogkövetkezményeire.

IV/4. 10.000 Ft-ot meghaladó eljárás illeték megfizetése kiszabás alapján

A járási hivataloknál és az elektronikus úton kezdeményezett eljárások kivételével az állami adóhatóságtól kérhető, hogy a 10.000 Ft-ot meghaladó eljárás illetéket kiszabás alapján állapítsa meg. Az általános illetékességi szabályoktól eltérően bármely megyei adóigazgatóság ügyfélszolgálatához, illetve postán keresztül is benyújtható a kérelem. Az illeték megállapításához az eljárást kezdeményező iratot egy eredeti és egy másolati példányban kell benyújtani, amelynek eredeti példányán az adóigazgatóság igazolja az illetékkiszabásra bejelentés tényét. Az adóhatóság igazolása alapján a kérelem tárgya szerint eljáró közigazgatási szerv megfizetettnek tekinti az eljárás illetékét. Az adóigazgatóság fizetési meghagyásban állapítja meg a fizetendő illetéket.

IV/5. Adóhatóságnál kezdeményezett eljárás illetéke

Az adóhatóságoknál kezdeményezett illetékköteles eljárás illetékét az adóhatóság illetékbevételei számlája javára kell megfizetni. Kivételként illetékbélyegben kell megfizetni a másolat, kivonat, valamint a 2013. január 1-e után benyújtott felüyeleti intézkedés iránti kérelem illetékét, ha az eljárást az adópolitikáért felelős, vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felügyeletére kijelölt miniszter folytatja le. E körben megemlítendő, hogy az illetékmentes adóhatósági eljárások köre 2013-tól bővült, mivel az elektronikusan benyújtott adóbevallások kivételével a bevallásokról kért másolat ezentúl illetékmentes. Ha az adózó nem megfelelő módon, az adóhatóság illetékbeszedési számlájára történő befizetés helyett illetékbélyegben teljesíti fizetési kötelezettségét, az illeték nem tekinthető megfizetettnek. Az adóhatóság a megfizetett összeget az adózó folyószámláján jóváírja. Az érintett kérheti a visszatérítést, vagy más adónemre történő átszámolását. Ha az illetéket az eljárás kezdeményezésekor az adózó nem fizette meg, az adóha-

tóság határozatban kötelezi az illeték megfizetésére azzal, hogyha a közléstől számított 8 napon belül fizetési kötelezettségét nem teljesíti, az illetéken felül a határozatban közölt mulasztási bírságot is meg kell fizetnie.

V. A megfizetett illeték visszatérítése

Az adóhatóság illetékbevételei számlájára befizetett illeték az eljáró adóhatóságtól igényelhető vissza. Az adóhatóságoknál illetékbélyegben, valamint az egyéb közigazgatási hatósági szervek eljárásában bármilyen módon megfizetett illeték visszatérítésére az állami adóhatóság jogosult. A jogorvoslati eljárás során megfizetett illeték visszatérítését – amennyiben a jogorvoslattal érintett döntés, vagy intézkedés az ügyfél hátrányára részben, vagy egészben jogszabálysértőnek bizonyult – hivatalból, az eljárás során hozott határozatban kell elrendelni. A megrongálódott, tévesen felragasztott, feleslegessé vált illetékbélyeg az illetékbélyeggel ellátott irat benyújtásával az ügyfél lakóhelye (székhelye) szerint illetékes adóigazgatóságtól kérhető. Ha az illetéket a Magyar Államkincstár Eljárási illetékbevételei számlájára fizették be és az eljáró hatóság észleli, hogy az ügyfél több illetéket fizetett mint jogszabály szerint kellett volna, az ügyfél értesítése mellett, az ügyfél lakóhelye (székhelye) szerinti adóigazgatóságot átiratban értesíti. Természetesen az ügyfél maga is kezdeményezheti a többletként megfizetett összeg visszatérítését. Ha az ügyfél eljárás kezdeményezése nélkül szintén a Magyar Államkincstár Eljárási illetékbevételei számlájára fizetett illetéket, a lakóhelye (székhelye) szerint illetékes adóigazgatósághoz benyújtott kérelem és a csatolt feladóvevény, vagy pénzügyi átutalásról kiadott igazolás alapján igényelheti vissza. Az adóhatóság megkeresi a Magyar Államkincstárt, amely igazolja a befizetés megtörténtét, illetve azt, hogy más szerv megkeresését még nem igazolta vissza. A jogosulatlan visszatérítési kérelmeket az eljáró adóhatóság elutasítja. Az adózó az őt megillető illeték-visszatérítésről rendelkezhet, kérheti a részére történő visszatérítést, vagy más az adózó által megjelölt adószámlára történő átszámolását. Ha az adózónak adó, köztartozása van, a visszatérített összeget – tartozása erejéig – az adóhatóság visszatarthatja. Az illeték visszaigényléséhez való jog a 2013. január 1-től életbe lépett szabályozás szerint annak a naptári évnek az utolsó napjától számított öt év elteltével évül el, amelyben az igényléshez való jog megnyílt.

NAGY MIHÁLY TIBORNÉ DR.